

Skärgårdens trafikantförenings yttrande över remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2023/2024 (T24)

I slutet av april 2023 presenterade Region Stockholms Trafikförvaltning förslag, en bruttolista, till trafikförändrande åtgärder för verksamhetsåret 2024, Skärgårdens trafikantförening har tagit del av dessa redovisade planer och önskar härmed avge ett svar.

Inledningsvis vill vi framhålla vikten av en basturlista, såväl i sjötrafiken som landtrafiken, genom att se över anslutningar vid replipunkter och fastlandsbryggor. Alltmedan många sträckor som räknas till bastrafik har samma tider, åtminstone avgångs-/ankomsttider vid replipunkter, vid en majoritet av turerna under stora delar av året, finns det också ett flertal trader och bastrafiksträckor där tiderna skiftar i alltför hög utsträckning mellan de olika årstidernas turlistor. Väl medvetna om att trafiken påverkas av bland annat tonnage i trafik, utbud anpassat efter säsongrelaterat behov och bryggor som trafikeras, liksom anslutande förbindelser, vill Trafikantföreningen framhålla att ytterligare mått och steg bör tas mot en över året mera likvärdig trafik i form av samma turlista, åtminstone så långt möjligt samma avgångs-/ankomsttider vid replipunkter.

Möjligen borde det tydligt anges i reseplanerare och turlistor vid berörda turer vilka som räknas till bastrafik, till skillnad från turer som anpassas efter säsong, och resenärerna därmed kan räkna med att avgångstiderna torde bli de samma även vid påföljande turlista.

Skärgårdens trafikantförening vill uttrycka en tillfredsställelse över planerna att kvällsturen från Stavsås till Nämndö förslås gå samma veckodag, torsdag, under alla aktuella tidtabellsperioder; höst, vinter och vår. Föreningen vill i sammanhanget framhålla att det är önskvärt att avgångstiden för kvällsturerna, generellt på flertalet berörda trader i skärgårdstrafiken, bör senareläggas. De senaste åren har kvällsturerna tidigare lagts men detta får till följd att möten och aktiviteter kvällstid inte går att delta i. Föreningen noterar att avgångar som i tidigare tidtabeller har haft avgångstid 21.30-22.00 numera avgår vid 20.00-20.30 från replipunkter. En översyn bör göras med syfte att senarelägga avgångstiderna.

Trafikförvaltningen bör få i uppdrag att se över möjligheten att utöka sjötrafiken med anslutning till och från Dalarö vid förbindelser från Stockholm till södra skärgården.

För traden Årsta-Utö föreslås ändring av sena kvällsturen; att den skall gå onsdagar istället för torsdagar. Fördelen med att bibehålla kvällsturen torsdagar möjliggör för deltidsboende, de som har möjlighet att arbeta på distans att komma till Utö inför veckoslutet och arbeta därifrån fredagar. Från tradens resenärer har önskemålet framförts till Skärgårdens trafikantförening att inte senarelägga lunchturen från Årsta måndagar och onsdagar under vinterturlistan utan hålla fast vid avgångstiden 11.55.

Under vår- och höstturlistorna finns tre förbindelser från Möja till Sollenkroka måndagar-torsdagar under en relativt kort tidsrymd under morgonen, sedan dröjer det drygt sex och en halv timme innan nästa två förbindelser, med knappt en halvtimmes mellanrum avgår från Ramsmora respektive

Dragedet/Långvik. Trafiken bör ses över med målsättningen att ordna med en förbindelse under dagen, lämpligen vid lunchtid för att inte ha ett så långt uppehåll mellan morgonens och eftermiddagens turer.

Mitt på dagen fredagar är det ett stort glapp i turerna på sträckan Stavsnäs-Styrsvik. En jämnare fördelning av turer under trafikdygnet vore att föredra.

För att ytterligare öka flexibiliteten i trafiken och avlasta Stavsnäs som replipunkt bör Trafikförvaltningen överväga att återuppta trafik mellan Björkvik och Nämndötradens bryggor.

Skärgårdens trafikantförening anser att nya tvärförbindelser med båt bidrar till att skapa nya resvägar och minskar belastning på vägtrafik och övrig kollektivtrafik och sjöförbindelser bör därför uppmuntras. Förslagen att antingen förlänga linje 83 från Grenadjärbryggan till Stenslätten eller till Ålstäket, som därmed borde bli en knutpunkt för både 83:an och linje 84, är väl värda att studera närmare. Att mera regelmässigt korta turer på linje 83 och ej gå längre än till Rindö Västra riskerar att försämra trafiken mellan Stockholm och Norra Tynningö, Ramsö och östra delen av Rindö varför en sådan indragning ej bör komma till stånd.

Det föreligger en brist på lämpligt tonnage för angelägna utbyggnader av sjötrafiken i skärgården och pendelbåtar. Det borde därför vara skäl att vänta med fler planerade pendelbåtslinjer, främst linje 84, innan det finns permanent tonnage för trafiken och därmed undvika provisoriska lösningar.

Den norra skärgårdens öar skulle bli mer tillgängliga, inte minst för boende i den norra delen av länet, om Waxholmsbolagets trafik inledde ett samarbete med Norra Båttlinjen, Norrtälje-Arholma genom att synkronisera tider och taxor mellan den trafiken och traderna Simpnäs-Arholma, Stockholm-Arholma och Nord/Syd-linjen.

Turen måndagar 05.10 Norra Svartsö-Norra Grinda-Vaxholm i Sommartidtabellen övervägs dras in under 2024 med hänvisning till ytterst lågt resande. Som alternativ till att helt dra in denna förbindelse borde Trafikförvaltningen, i samarbete med berörda operatörer se över möjligheten att ha en anslutande bussförbindelse i Lillsved under sommaren 2024 och därefter utvärdera om det skulle innebära ett ökande resande på den tidiga morgonturen från Norra Svartsö sommartid.

För traden Stockholm-Vaxholm-Lillsved-Örsö-Edö-Norra Ingmarsö bör den numera indragna förbindelsen onsdag eftermiddag under höstturlistan skyndsamt återinföras, möjligen skulle en sådan eftermiddagstur göra en än större nytta om den istället upprätthålls torsdagar. Under varturlistan borde morgonavgångarna, 09.00 från Strömkajen till Norra Ingmarsö, gå måndag och onsdag, istället för, som det är under varturlistan 2023, tisdagar och torsdagar. Den sådan justering skulle ge trafik under fler dagar per vecka och därmed öka flexibiliteten och därtill möjlighet till förlängda veckoslut för deltidboende.

Skärgårdens trafikantförening noterar att under en lång följd av år har restiden på skärgårdens trader ökat, även om det finns goda skäl; fartbegränsningar, anlop anpassade för full tillgänglighet för resenärer samt sänkta hastigheter för mindre miljöpåverkan, är det likväl en i grunden

oroväckande utveckling. Trafikförvaltningen bör se över vad som kan göras i syfte att minska restider i skärgårdstrafiken.

Skärgårdstrafikens tidtabellsperioder anpassas efter SL:s, främst för anslutande förbindelser, och landtrafiken anpassas efter pendeltågen som i sin tur har att ta hänsyn till övrigt järnvägstrafik. Samtidigt noterar Trafikantföreningen att SL:s egen trafik gör alltfler avsteg från principen om enhetliga perioder. Aktuella exempel på det är SL:s egen pendelbåtstrafik där inte bara Djurgårdsfärjan, vilket kan vara fullt rimligt, utan att det även för linje 80 införs en utökad sommarturlista, under sommaren 2023 omfattar perioden 3 juni-27 augusti. Pendeltågen, trafikslaget all annan kollektivtrafik på land i länet anpassas efter, inför sommarturlista den 12 juni. När nu SL:s trafik får ett mera flexibelt förhållningssätt till tidtabellsperioder borde också skärgårdstrafiken i högre utsträckning kunna anpassas till de behov och förhållanden som råder i skärgården. Det talas från Region Stockholms sida om att förlänga säsongen för besöksnäringen i skärgården och en längre giltighetsperiod för skärgårdstrafikens sommarturlista vore då ett naturligt steg att ta.

Måhända inte en trafikfråga, annat än indirekt, vill Skärgårdens trafikantförening ändå avslutningsvis uttrycka en oro över den slopade rabatten, kopplad till ett rabattsystem, vid köp av biljetter ombord. Denna rabatt har funnits sedan 1991, med olika tekniska lösningar och i slutskedet till Accesskortens Reskassa. Rabatten, främst riktad till trafikens mest trogna resenärer, förutom dem med Ö-kort, har sannolikt bidragit till ett ökat resande men riskerar nu att få till följd en långsiktig nedgång. Detta gagnar inte skärgårdstrafiken, inte resenärerna och riskerar i förlängningen ett minskat intresse att besöka skärgården varför det är angeläget att ett motsvarande system med rabatter snarast kan återinföras.

Stockholm den 15 juni 2023

Skärgårdens trafikantförening

Lars Nyberg

Ordförande

Nils Cronholm

Sammanställande föreningens
trafikkommitté